

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
1000 София, ул. "Търговищери" №1 тел./факс БАН 72 82
Регистрационен индекс и дата
УЧ-02-1263 19.12.2014

До: Академик Стефан Воденичаров
Председател на БАН

До: Управителния Съвет на БАН

ЗАЯВЛЕНИЕ

от доцент д-р Светла Дренска от ИЯИЯЕ-БАН

относно: изявление на Общото Събрание (ОС) на учените в ИЯИЯЕ във връзка с избор на директор на ИЯИЯЕ за периода 2015 – 2018 гг.

Уважаеми Академик Воденичаров,

За Ваша информация, изпращам Ви в писмен вид моето изявление, което направих устно на ОС на учените в ИЯИЯЕ, състояло се на 18.12.2014 г., във връзка с избор на директор на ИЯИЯЕ за периода 2015 – 2018 гг. Същия документ оставих и като приложение към протокола от събранието.

Бих искала да обърна вниманието Ви на факта, че моето изявление съдържа споделени с мен мнения на колеги от ИЯИЯЕ. При все това, аз поех и нося отговорността за истиността на изложените в него твърдения и факти. Част от това изявление беше направено от колежката гл. ас. д-р Светла Стефанова, поради въведеното по време на събранието ограничение от 3 мин. за всяко изказване.

В допълнение, изпращам Ви допълнително по-подробно пояснение във връзка с някои от изложените в моето изявление твърдения и факти.

Моля Ви да разгледате и при възможност да отчетете изложеното в тези документи при съставяне на Вашето и на Управителния Съвет на БАН мнение относно избора на директор на ИЯИЯЕ за периода 2015 – 2018 гг.

Предварително Ви благодаря за Вашето внимание.

С уважение: *Светла Дренска*

(Светла Дренска)

19.12.2014

Критика към работата на Ръководството на ИЯИЯЕ по време на мандата 2011–2014 г.

1) Атмосферата в ИЯИЯЕ в навечерието на изборите за директор през декември 2014 г.:

- Обезверени, недоволни и изплашени от възможни уволнения колеги;
- Непрозрачност на дейността на НС;
- Непрозрачност на финансовото състояние на Института и на финансовата политика на Ръководството.

2) Неправилна научна и кадрова политика на НС и дирекцията:

- Пренебрегване на предложенията на Експертните съвети за обявяване на конкурси за доценти и професори – от съответните положителни атестации са изминали повече от 2 и дори 3 години.
- Забавяне на академичното израстване на по-младите колеги, което води до невъзможност да бъде реализирана естествената смяна на поколенията в някои лаборатории;
- През последните 2 месеца бяха обявени повече от 10 атестационни семинара за обявяване на конкурси за гл. асистенти и доценти. За младите колеги този акт има много голямо положително значение, но почти винаги, когато членовете на съответните експертни съвети даваха своята оценка за научната дейност на атестираните, се подчертаваше, че това е трябвало да стане много по-рано.
- Безполезна атестация, провеждана в продължение на почти половин година през 2014 г., поставяща в унизително положение както атестираните, така и атестиращите;
- НС на ИЯИЯЕ няма план за своята дейност. Политиката му е непрозрачна. В НС няма опозиция, решенията се вземат почти винаги единодушно, подменят се предложения на Експертните съвети; ръководителите на Лабораториите, които не са членове на съвета, са изолирани от неговата дейност.
- Уволнени, пенсионирани и напуснали през годините 2011 ÷ 2014 години са около или над 90 служителя от Института, а назначените са около 30; назначенията са по лично усмотрение на Ръководството и някои от тях не отговарят на най-важните нужди на звената в Института.

3) Принизяване на ролята на ОС на учените в Института:

- Само веднаж през изминалите 4 години, на ОС, по предложение на група сътрудници на Института, беше обсъден сериозно въпросът за работата на финансово-счетоводствения отдел и нейната ефективност. В резултат на взетите на събранието решения беше постигнато известно подобряване на работата на ФСО.
- Според Правилника, по решение на Общото събрание на учените, в Научния съвет се избира с право на съвещателен глас един млад учен с научна степен на възраст до 35 г. Това не беше направено през изминалия мандат.

4) Неправилна политика по отношение на базовата установка Реактор ИРТ:

- Оперативният персонал на реактора е сведен до около 30% от абсолютния санитарен минимум за поддръжката и обслужването на все още работещите системи – уволнени, пенсионирани и напуснали Реактора през годините 2011 ÷ 2014 години са около 20 служители, а назначените са 2-ма – един портиер и една нач. отдел Физическа защита;
- Ръководството на ИЯИЯЕ не предприе никакви стъпки за решаването както на текущите проблеми по поддръжката на съоръжението, така и на наболелите проблеми – кореспонденция с АЯР и с Висшия административен съд;
- Не се изпълняваха задълженията на ИЯИЯЕ като оператор на съоръжението, произтичащи от законово-нормативната уредба, не се изпълняваха решенията на 552 ПМС за реконструкцията на съоръжението, а произтичащите рискове са ИЯИЯЕ да бъде санкциониран и лишен от операторски правомощия;

информация в веб-сайта на ИЯИЯЕ „Решения на НС” може да се съди, че Планът за погасяване е приет в началото на 2014 г., докладвал е директорът доц. д-р Тонев и докладът му е приет от НС. Какво съдържа този доклад и как е конструиран самият план – с никого не е било обсъждано и никому от служителите на Института не е известно.

- След Одитния доклад на БАН от 2010 г., в който ИЯИЯЕ беше обвинен в преразход на бюджетни средства от 2 (или по-точно 1.8) милиона лв., последва Одитният доклад на БАН от средата на 2014 г., за който се говори, че в него има компрометиращи ръководството на ИЯИЯЕ финансови факти – именно този доклад се крие и всички, които искат да го видят, биват уволнявани;
- През 2011/12, по препоръка на премиера Б. Борисов, АЕЦ Козлодуй отпусна дарение на Института в размер на 2 милиона щатски долара, в помощ на проекта на циклотрона. (Други 3 милиона щатски долара бяха алокирани от Държавния департамент по енергетика на САЩ за подпомагане на циклотрона, когато реално започнат работите по него – при това, общата сума, необходима за построяване на циклотрона е не по-малко от 20 милиона долара.) Няма информация как и за какво се използват банковите лихви на дарението от АЕЦ Козлодуй, което е на сметката на Института.
- Прехвърляне на ръководенето на Договори от техните напуснали или пенсионирани титуляри към близки до Дирекцията колеги;
- Въпреки съществените научни постижения на колегите от Института и увеличаването на бюджета на БАН през последните години, заплатите в Института не са повишавани и остават едни от най-ниските в Академията;
- Финансовите проблеми на Института никога не са дискутирани открито пред най-широкия форум – ОС, никога не е потърсена солидарността на колектива за изясняване и решаване на проблемите със старите задължения, както и съвместно с Ръководството на БАН.

8) Влошена административна работа:

- Дългомесечно неотговаряне на писма и доклади по всякакви въпроси, в това число когато са заведени в деловодството на Института;
- Безотговорно бавене на подписи за елементарни неща, ненужно разтакаване и разкарване;
- Объркване на преведените заплати.

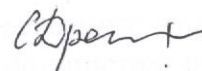
9) Несъобразяване със законните искания на ръководството на профсъюз „Подкрепа” в ИЯИЯЕ:

- Липса на отговори на редица писма, адресирани до Дирекцията на ИЯИЯЕ, засягащи важни въпроси, свързани с финансовото и икономическо състояние на ИЯИЯЕ, условията на труд, работното облекло, изплащането на възнаграждения от фонд СБКО Лишаване на Председателя на „Подкрепа” в ИЯИЯЕ от достъп до ЯНЕУБ, с което се възпрепятства синдикалната дейност;
- Отказване на достъп на Председателя на „Подкрепа” в ИЯИЯЕ до Одитния доклад, направен в средата на 2014 г. от Одитния отдел на БАН с отговорник г-жа Ива Димитрова;
- Председателят на „Подкрепа” в ИЯИЯЕ е уволнен от Института с мотив, че трябва да бъде сменен с по-млад човек.

Въз основа на изложеното в тези критични бележки, ние не подкрепяме кандидатурата на доцент д-р Д. Тонев и неговия екип за следващ мандат като директор на ИЯИЯЕ.

18.12.2014 г., София

Доц. д-р С. Дренска

внося доц. д-р С. Дренски
на тази съгласен
с текста

Проблеми с ръководството на ИЯИЯЕ в периода 2011 – 2014 г.

Още с встъпването си в длъжност през 2011 г. директорът доц. д-р Димитър Тонев на практика раздели ИЯИЯЕ на групи от приятели и врагове. Приятелите са тези, които бяха гласували за него и демонстрираха вяност, а врагове – всички останали. Първите важни задачи, които очевидно си бяха поставили Тонев и поддръжниците му, бяха две: 1) да се присвоят основните договори и източници на средства, ръководени от враговете и 2) да бъдат разгромени вражеските групи, а членовете им – притиснати или по възможност изхвърлени от института. Средства за изпълнение бяха всички възможни репресивни средства, които административните разпоредби и кодексът на труда позволяват. Последователност и срок за изпълнение на двете задачи: едновременно и спешно.

В началото разправата започна с беззащитни от научна гледна точка млади колеги като г-н Калоян Димитров, който беше принуден да напусне след серия от доноси на колежката му за отсъствия от работа. Много бързо неприязънта към инакомислещите се разрастна и започна масиран административен натиск върху колежката проф. д-р Цанка Венкова, в качеството ѝ на ръководител на проект в ИЯИЯЕ, както и върху колегите, участници в проекта: бавене / връщане на документи и плащания, чакане със седмици за подписи от ръководството, унижително отношение. Без преувеличение може да се каже, че ситуацията в института, както и преждевременното пенсиониране на проф. Венкова пряко се отразиха на здравословното ѝ състояние и тя скоро получи инсулт и почина. Върхът на разправата обаче беше "разгромяването" на групата от сътрудници на доц. д-р Димитър Балабански – другият кандидат за директор през 2011 г., който не стана директор след проведената тогава срещу него кампания. Върху доц. Балабански бе упражнен постоянен и неистов административен натиск с всички възможни средства, включително възпрепятстване на работата по договорите му, както и директното му отстраняване от проекти, организирани от него, например проектът "WATER", на който сегашният директор просто се самоназначи за ръководител. В крайна сметка доц. Балабански се видя принуден да търси, и спечели позиция извън страната. Въпреки че преди да напусне страната през септември 2013 г. той имаше голям брой дни платен отпуск, както и право на продължителен, съгласно правилата на БАН, неплатен отпуск, не му беше позволено да ги ползва, а подадената от него молба за редовен отпуск не беше придвижена. Тъй като всички знаеха, че той трябва да замине, беше организирана комисия за следене и проверки на присъствие, която усърдно се концентрира върху Д. Балабански и неговите колеги. В резултат колегата Балабански, един от най-известните български и световно признати изследователи в областта на ядрения експеримент, беше принуден да подаде заявление за напускане.

През настоящата година усилията по разгромяването на групата му продължиха.

През март т.г. на колегите Лилия Атанасова и Павел Детистов бяха връчени искания за писмени обяснения относно присъствие на работното място в определени часове от деня. Лилия и Павел са добре известни на повечето колеги в института и всички знаят, че те съвестно осъществяват дейностите, свързани със задачите по които работят в рамките на установените 8 работни часа. Те са много активни млади учени със забележително голям за възрастта им брой публикации, които в момента подготвят дисертационните си трудове. Беше очевидно, че проверките са правени тенденциозно и селективно за тях. Те са били следени, както от специално назначената за целта комисия, така и от "съвестни" колеги които са доносничели всеки път, когато Лилия и Павел са напускали стаята си дори за 15 минути. В същото време, колеги за които се знае, че не стъпват в института с дни и седмици, не са засегнати (включително поради това, че са били предупреждавани от членове на комисията да дойдат в дните, когато има планирани проверки), докато едни от най-редовните млади учени са атакувани тотално и целенасочено след мобилизация на всички административни

средства. При това, на двамата колеги са дадени само два дни, за да събират доказателства къде са били с точност до 15 минути в рамките на два предходни месеца. В резултат на този натиск през септември т.г. колежката Лилия Атанасова напусна института.

Най-последният пример на брутална разправа с инакомислещите беше преждевременното пенсиониране на проф. дфн Ана Георгиева с формалния аргумент, че не е подала в срок молба за втората година от продължението на трудовия договор за професори надхвърлили 65-годишна възраст. Въпреки че тя подаде такава молба, макар и със закъснение, тази ситуация беше използвана от директора и с тайно гласуване, каквото никога преди това не е прилагано в такива случаи, НС отхвърли молбата без мотиви и трудовият договор на проф. Георгиева беше светкавично прекратен. Това действие е крещящо дискриминационно, тъй като е известно, че в момента не са прекратени трудовите договори на голям брой хабилитирани колеги (повече от 20 на брой), навършили допустимата от устава на БАН възраст 68 години за професори, и дори на такива, навършили 70 годишна възраст – ограничението за чл.-кор. и академици. Има и голям брой нехабилитирани колеги, за които пенсионната възраст съгласно Кодекса на труда е доста по-ниска, но въпреки че и те отдавна са я надминали, все още не са пенсионирани. Очевидно в този случай КТ и уставът на БАН са употребени за разправа с колежката проф. Ана Георгиева.

Могат да бъдат добавени случаите с уволнението на ръководителя на синдикалната секция "Подкрепа" в ИЯИЯЕ, г-н Димитър Керанов, както и натискът върху ръководителя на отдел ИКТ в института, н.с. Гюнер Пасаж, което на практика доведе до разбиването на отдела и преминаването на по-голямата част от него към БАН-Администрация.

Звучи шокиращо, че в 21 век, в страна от ЕС, в условия когато всички говорят за проблема с изтичащите мозъци, не къде да е, а тук, в институт на БАН се вихрят кампании за прогонване, както на световно известни учени, така и на високо квалифицирани млади научни специалисти. Да не говорим, че такива административно-чиновнически кампании са в тотален разрез с разбирането за академичен дух, в който и да е институт в страната или по света. Звучи невероятно, че в днешно време е възможно да се организира следене и доносничене за учени, както е и жалко, че колеги, които биха могли да се занимават с наука, биват превръщани в доносници и ползват работното си време за следене на колегите си. Изглежда невероятно, че всичко това е организирано от сравнително млади ръководители, за които би могло да има надежда, че не са успели да възприемат методите от едни по-стари, мрачни времена. За съжаление, фактите говорят друго.

Горните примери са само малка част от това, което се случва в ИЯИЯЕ. На подобен натиск в различна степен са подложени голяма част от колегите в института. Бавят се документи, връщат се документи, бавят се плащания по проекти, провалат се командировки, правят се опити за саботиране на атестационни семинари, спира се развитието на академичния състав (за колеги, атестирани положително за доценти и професори през 2011 и 2012 г., не е предприето откриване на конкурсни процедури), сменят се без обяснение ръководители, заявили докторантури, игнорират се очевидно подходящи предложения за членове на научни журита и много други административни и научно-административни пречки и проблеми.

Очевидно, най-сериозният проблем в ИЯИЯЕ е политиката на разделяне на института на кръгове, близки до ръководството, на зависими от ръководството (хабилитирани и нехабилитирани сътрудници на надпенсионна възраст) и на останалите, които са "врагове". Приятелските кръгове са пряко облагодетелствани с включването им в различни доходоносни дейности като договора за стрес-тестовите, проекти от типа на "WATER", както и инициатива за т.нар. Национален циклотронен център. Известно е, че в периода 2011 – 2014 г. членовете на ръководството на ИЯИЯЕ и свързани с тях кръгове получават значителни средства във вид на хонорари от договори. Известно е и че хора от

ръководството и свързани с тях колеги имат и втори трудови договори. Раздават се и всякакви други бонуси. Назначават се нови административни служители (секретарки, юрисконсулти, секретарки на юрисконсултите и др.), при това на заплати от доцентска нагоре. И всичко това е на фона на замразените от години заплати на редовите служители и учени в института, на натрупаните през последните години нови дългове на института и в крайна сметка на обстоятелството, че институтът е доведен до ръба на фалит. Всички данни по горните обстоятелства се пазят в дълбока тайна от редовите членове на колектива. Известно е, че много от споменатите проблеми са описани в доклада от вътрешния тематичен одит на ИЯИЯЕ, иницииран от ръководството на БАН през юли т.г. Не е случаен фактът, че съдържанието на този доклад старателно се укрива и всички опити той да бъде поискан от заинтересовани колеги, се натъкват на яростна реакция от страна на ръководството на ИЯИЯЕ. Колегите са убедени, че искането да бъде получен този доклад беше неформалната причина да бъдат прекратени трудовите договори на колегите проф. А. Георгиева и г-н Д. Керанов.

Важен критерий за възползването на един директор от правомощията си е сравнението на някои данни от преди и след заемането на позицията, а именно: 1) брой ръководени проекти, 2) брой ръководени докторанти, 3) брутен годишен доход. В нормалния случай на невъзползване от служебното положение по индекси 1) и 2) не би трябвало да се наблюдават каквито и да е особени изменения, а по индекс 3) след отчитане на нормално повишаване на доходите за ръководител, не би трябвало да се наблюдава повишение с фактор по-голям от 1.2–1.5. От творческата автобиография, представена от доц. Тонев за избора на директор през 2014 г., веднага може да се направи оценка по първите 2 индекса: 1) преди заемането на длъжността и.д. директор през 2010 и директор през 2011 г., доц. Тонев е ръководител на **нула** проекти, а след това и до сега – на **десет** проекта; 2) преди заемането на длъжността той е ръководител на **нула** докторанти, а в периода след това – на **пет** докторанта. По индекс 3) само може да се предполага какъв е скокът в годишния доход, имайки предвид броя на договорите, с които се е самонатоварил доц. Тонев, участията в комисии и др.

Гореизложените обстоятелства далеч не изчерпват всички проблеми, възникнали в института в резултат от действията на ръководството в периода 2011 – 2014 г. Те обаче показват, че е налице драстично нарушение на нормалните академични взаимоотношения, използване на административни правомощия за лично облагодетелстване и разправа с инакомислещите, непрозрачност и в крайна сметка – дълбоко отравяне на научната атмосфера в института. Очевидно е, че от страна на ръководителите на ИЯИЯЕ и в частност на директора доц. Тонев, са налице действия по превишаване на властта, както с цел набавяне на облаги за себе си и свързани с тях лица, така и за причиняване на вреда на неудобни колеги. От тези действия вече са настъпили, а и могат да настъпят нови немаловажни вредни последици, както за засегнатите колеги, така и за института като цяло. Очевидно е, че досегашното ръководство няма нито възможностите, нито волята да промени ситуацията в института. Ето защо, единствената възможност за промяна може да се очаква с избирането на нов директор и ново ръководство на института.

София,
18.12.2014 г.